

Kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2018/2019

**WILHELM
HAGLUNDS
GYMNASIUM**

Rektors förord

Detta är Wilhelm Haglund gymnasiums (WHG:s) nionde kvalitetsredovisning. Den här rapporten beskriver utvecklingen på WHG under läsåret 2018/2019. Huvudsyftet med kvalitetsredovisningen är att främja kvalitetsutveckling och informera om skolans aktiviteter och utveckling ur olika perspektiv. Redovisningen innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder som vidtas för att förbättra måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen ingår som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den är ett hjälpmedel för att analysera och förbättra verksamheten, så att målen förverkligas i ökad utsträckning. I denna redovisning presenteras det övergripande kvalitetsarbete som pågår inom verksamheten.

Wilhelm Haglunds gymnasium bedriver det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik. Skolan startades 2007 av Sandvik AB och ägs idag av både Sandvik AB och Östhammars kommun. Ägarfördelningen är 91 % Sandvik AB och 9 % Östhammars kommun. Skolan är resultatet av ett unikt samarbete mellan näringsliv och kommun, där utbildningen har utformats i nära samarbete med näringslivet för att motsvara industrins framtida behov. Vår utbildning har utformats för att passa både praktiker och teoretiker, vilket ger våra elever stora möjligheter att läsa utökade kurser. Målet med WHG är att vara ledande i lärande och utveckling av industriella tekniska utbildningar på gymnasial nivå i Sverige. Vi har mycket höga ambitioner och vill ge våra elever de bästa möjligheter för vidare studier eller chans till direkt anställning efter gymnasiet. Det som är utmärkande för vår skola är möjligheten att utöka upp till 3400 poäng.

På vår skola jobbar vi mycket med att motverka mobbning och stärka elevernas känsla av trygghet och trivsel i skolan. Eleverna medverkar i utformningen av utvärderingsstudier och är också delaktiga i skolans cirkulära likabehandlingsarbete.

Trygghetsundersökningen vi genomför är en del av detta och den får genomgående goda resultat. En bidragande orsak kan vara att det är en liten skola och med en familjär och ombonad miljö. Elevernas förmåga till ansvarstagande och självständighet, det vi kallar självledarskap, är en viktig del av skolans pedagogiska arbete som både ledning och personal, tillsammans och individuellt, medvetet väver in i den dagliga verksamheten.

Våra examensresultat ligger högre än riksgenomsnittet och det finns säkert många faktorer som påverkar. Tryggheten och gemenskapen är en, men det finns andra saker som gör att eleverna är extra bra rustade för yrkesliv eller fortsatta studier. Lärarnas roll som förste linjens chef och arbete med att utveckla elevernas självledarskap, det vill säga tar mer ansvar för sina studier och sin utveckling är också har också bidragit till bättre resultat. Lärarna lägger stort fokus på att individanpassa för våra elever och ger kontinuerligt stöd. De finns tillgängliga under hela arbetsdagen, liksom den administrativa personalen. Vi förvissas oss om att eleverna ges förmågan att nå goda

resultat utifrån sin egen förmåga. Vi vill alltså lyfta deras starka sidor och jobba med de svagare.

Vi är nu inne på det fjärde läsåret där vi arbetar med FN:s 17 globala mål i fokus. De ämnesöverskridande hållbarhetsprojekten fortskrider. Eleverna får utöva eget inflytande i hur projekten bedrivs. Det går helt i linje med våra prioriterade utvecklingsområden: hållbarhet, självledarskap och ämnesintegration.

I början av året meddelade Sandvik Coromant i Gimo att man nu går in i en ny era och riktar hela sin verksamhet mot hållbar produktion och leverne: *Den gröna fabriken*. Denna kursändring där man på ett brett plan arbetar efter FN:s globala mål har givit oss på skolan ett tydligare sammanhang och koppling till industrin med att jobba med hållbar utveckling. Vi har inlett ett pilotprojekt som lägger grunden för *Grön skola* där vi arbetar efter samma metodik som Sandvik Coromant i Gimo i *Den gröna fabriken*.

Vidare vill vi passa på och tacka alla elever, föräldrar, personal och styrelse som hjälpt till att göra denna kvalitetsredovisning möjlig genom att svara på enkäter och komma med kommentarer.

Lena Marklund, rektor

Innehåll

Kontakter	4
Styrelse och ledning	5
Sammanfattning	6
Om Wilhelm Haglunds gymnasium	7
Samarbete med företagen	8
Vår verksamhet	8
GDPR	9
Hållbar utveckling	9
Vårt kvalitetsarbete	10
Elever	11
Hur attraktiva är våra elever?	12
Möt två av våra tidigare elever	13
Personal	14
Verkstadslokaler	15
Arbetsmiljö och säkerhet	15
Arbetsplatsförlagt lärande (APL)	16
Gymnasiearbete	18
Internationella utbyten	19
Ung Företagsamhet (UF)	19
Elevhälsa	20
Likabehandlingsplan	21
SYV – studie-och yrkesvägledning	22
Elevnärvaro	22
Elevrådets berättelse	23
Kunskapsresultat	24
Nationella prov och utfall slutbetyg	28
Betygsfördelning	30
Elevernas kursutvärderingar	32
Analys av kursutvärderingarna	33
Det pedagogiska arbetet	33
Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2018 - 2019	35
Prioriterade utvecklingsområden på WHG	36

Kontakter

VD

Anu Lindahl, 026-262813, mobil 070-24 60 855
anu.lindahl@sandvik.com

Rektor

Lena Marklund, 0173-850 61, mobil 076-13 50 707
lena.marklund@sandvik.com

Kvalitetsredovisning

Kristina Samba, mobil 070 – 65 88 107
kristina.samba@sandvik.com

Skoladministratör

Susanne Engman, 0173- 850 64
susanne.engman@sandvik.com

Postadress/ Besöksadress

Gimo Utbildnings AB
Gymnasievägen 2
747 40 Gimo

E-postadress:

whgy@edu.sandvik.com

Styrelse och ledning

Styrelseledamöter Gimo Utbildnings AB

Namn	Företag/Organisation
Joakim Fagerudd, Site Manager	Sandvik Coromant
Per Sjöqvist, Manager Finance and Business Control	Sandvik Coromant
Anna Hedebrant, Vice President HR	Sandvik Coromant
Johan Mildner, Vice President HR	Sandvik Group Functions
Margareta Widén-Berggren, Kommunalråd	Östhammars kommun
Lennart Owenius, Kommunalråd, BUN	Östhammars kommun
Peter Nyberg, Kommundirektör	Östhammars kommun

Suppleanter

Anna Juneholt, HR Manager	Sandvik Coromant Gimo
Madeleine Engberg, Avdelningschef	Sandvik Coromant Gimo
David Gustafsson, Produktionsledare Inserts	Sandvik Coromant Gimo
Gunnel Wahlgren, Kommunfullmäktige	Östhammars kommun

Ledning

Anu Lindahl, VD anu.lindahl@sandvik.com	Gimo Utbildnings AB
Lena Marklund, Rektor lana.marklund@sandvik.com	Gimo Utbildnings AB

Sammanfattning

En viktig anledning till att många av våra elever vill gå på just Wilhelm Haglunds gymnasium, handlar om att de vill arbeta inom ett teknikföretag efter examen, företrädesvis på Sandvik Coromant i Gimo. En mycket stor del av våra elever får också ett arbete som motsvarar deras utbildning när de gått ut skolan och de är generellt mycket eftertraktade inom industrin.

Vår förmåga att ge eleverna utbildning som matchar industrins behov syns mycket tydligt genom andelen elever som arbetar på Sandvik Coromant eller andra industriföretag. Den första oktober 2019 hade 252 elever tagit examen vid WHG (en elev har gått ut med samlat betygsdokument). 48 % av dem arbetar idag på Sandvik, 9% studerar vidare, 39 % jobbar för en annan arbetsgivare eller gör militärtjänstgöring och 2 % gör något annat, till exempel reser eller söker jobb. Vad 2% av våra före detta elever gör har vi ingen uppgift om. Siffrorna är baserade på samtliga elever som gått ut Wilhelm Haglunds gymnasium sedan 2010 då den första kullen tog studenten.

En betydelsefull del av förberedelserna för yrkeslivet sker när eleverna är på APL (arbetsplatsförlagt lärande). WHG-eleverna gör sin APL på Sandvik Coromant i Gimo, på något av Sandviks företag utomlands, samt på något av teknikföretagen i regionen. Det är därför mycket glädjande att elevernas utvärderingar av APL-perioderna på Sandvik Coromant förra året nådde högre än på många år. 2018/2019 blev medelvärdet för hur nöjda de var 8,80 på en tio-gradig skala, en ökning från 2017 med 3,2 %. De senaste åren har två områden fått lite sämre resultat i enkäterna: sysselsättningen under APL-perioden (8,02 år 2017/2018) och informationen från skolan innan man går ut på APL (8,08 år 2017/2018). Siffrorna från förra året, 2018/2019 visar dock på en tydlig förbättring – 8,55 för sysselsättningen och 8,59 för informationen. Även när det gäller utlandspraktiken som eleverna i årskurs 3 gör, är resultaten på enkäterna mycket goda.

En annan positiv nyhet är att 2018/2019-års kursutvärderingar för första gången når över 5,00 på en sexgradig skala vad gäller alla mätta områden. Resultatet visar att eleverna är mest nöjda med lärarnas goda ämneskunskaper, 5,51 av 6,00 möjliga och lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist, 5,50. Även påståendet ”Läraren lyssnar på mina synpunkter” får ett högt värde. Den största förbättringen har skett med påståendet ”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” där året 2017/2018 nådde 4,93 mot senaste årets 5,23.

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2018 var på riksnivå 13,5 poäng. För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2018 på 14,0. Vårt resultat förra året låg alltså en bit över rikets. Varken när man tittar på WHG:s resultat utifrån 2 500 poäng eller 3 400 poäng går det att se någon särskilt tydlig trend vad gäller kunskapsresultaten. Nivåerna varierar från år till år, några års nedgång bryts oftast av ett bättre resultat och ett högre resultat avlöses av ett lägre. Sett till kommunen brukar vi ligga

på en något högre nivå än Bruksgymnasiets yrkesprogram och på en något lägre än Forsmarks skolas nivå.

Siffrorna för närvaron bland eleverna från 2014 och fram till läsåret 2018/2019 har visat på en tydlig, uppåtgående kurva, men något överraskande bröts den positiva trenden med siffrorna för 2018/2019 – plötsligt hade närvaron sjunkit till 88,8% jämfört med 90,4% året innan. För oss som arbetar på skolan togs resultatet emot med viss förvåning, då vi har känslan av att det genomgripande arbetet med att öka närvaron gett resultat på flera plan. Vid en närmare granskning av närvarostatistiken kan man göra följande reflektioner: de siffror vi utgår från omfattar både den anmälda och den oanmälda frånvaron. Om vi bara ser till oanmäld frånvaro 2018/2019 ligger närvaron på 98,7%, en betydligt bättre siffra. Frånvaron är också mycket ojämnt fördelad bland eleverna, då några få elever står för en oproportionellt stor andel av frånvaron. Det faktum att Wilhelm Haglunds gymnasium är en förhållandevis liten skola med få elever gör naturligtvis också att varje elev påverkar statistiken mer än en elev på en större skola.

Om Wilhelm Haglunds gymnasium

Wilhelm Haglunds gymnasium (WHG) startade hösten 2007 och drivs som ett bolag – Gimo Utbildnings AB (GUAB). Gimo Utbildnings AB ägs till 91% av Sandvik AB och till 9% av Östhammars kommun.

Skolan leds ytterst av en styrelse bestående av representanter för Sandvik och Östhammars kommun. Under styrelsen finns en ledningsgrupp bestående av VD, rektor för gymnasieskolan, biträdande rektor, skoladministratör, chefen för uppdragsutbildningen, samt elevhälsan och SYV. Det finns två samordnare, en för verkstadsinstitutionen och en för den teoretiska institutionen, samt en förstelärare som leder det pedagogiska utvecklingsarbetet. Ledningsgruppen har övergripande ansvar för hela utbildningsbolaget. Gymnasiets lärare är indelade i mentorsteam med ansvar för varsin årskurs. De är också organiserade i institutioner utifrån ämnestillhörighet, där varje institution ansvarar för ekonomi, inköp, kursplanering och ämnets utveckling.

WHG erbjuder det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik, vilket omfattar 2 500 poäng. Ett viktigt mål med utbildningen på Wilhelm Haglunds gymnasium är att locka både praktiker och teoretiker. Ett sätt, som är mycket populärt bland både elever och deras föräldrar, är möjligheten att läsa utökade kurser ändå upp till 3 400 poäng, vilket i praktiken motsvarar Teknikprogrammets utgång. Eleverna ges möjligheten till utökning dels för att kunna få en god yrkesutbildning, dels för att kunna läsa behörighetsgivande kurser för till exempel civilingenjörsutbildningar på universitet och högskola.

Av avgångsklassen WH16:s 26 elever läste alla utom tre utökade kurser. De som hade utökat mest låg på 850 poäng utökade kurser och den med minst hade utökat med 50 poäng. Sju elever hade utökat med de grundläggande högskolebehörighetskurserna, vilket motsvarar

27%. Nio elever (35%) hade utökat med två av de grundläggande högskoleförberedande kurserna och fem (19%) hade utökat med en av de grundläggande högskoleförberedande kurserna. I genomsnitt har avgångsklassen för våren 2019, läst 2880 poäng. Förra årets avgångselever i WH15 hade ett genomsnitt på 3250 poäng. Jämfört med förra årets avgångselever har antalet elever som läser högskolebehörighetskurser minskat med 31%. Dessutom läste inga elever i WH16 våren 2019 3400 poäng eller mer. Året innan läste 42% av eleverna 3400 poäng eller mer.

Samarbete med företagen

Sedan 2015 är Wilhelm Haglunds gymnasium certifierat av Teknikcollege Uppland enligt kriterierna för nivån ”utmärkt”. Teknikcollege är en sammanslutning av kommuner, utbildningsanordnare och företag som samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar i Sverige. Certifieringen är ett slags kvalitetsstämpel som garanterar att skolan och utbildningen håller en hög standard och att våra elever blir tillräckligt bra utbildade för att vara attraktiva för teknikföretagen i regionen och riket. Medlemskapet i Teknikcollege Uppland innebär också att skolan har nära och aktiva kontakter med de viktigaste teknikföretagen i regionen, något som gynnar våra elevers möjligheter till praktik och arbete. De företag som ingår i WHG:s lokala styrgrupp är PiezoMotor, ESSDE, Österby gjuteri, Atlas Copco och Sandvik AB. Årskurs 1 åker varje år på en bussresa för att besöka alla företag som ingår i WHG:s styrgrupp.

Varje år görs en självskattning utifrån Teknikcolleges åtta kriterier (finns att läsa på teknikcollege.se). Två av punkterna utgör områden där verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium kan förbättras: dels att involvera utbildning för vuxna i våra lokala styrgruppsmöten, dels att representanter från alla Teknikcollegeföretagen ska medverka när vi inventerar maskiner och utrustning, samt sätter upp långsiktiga investeringsplaner.

Vår verksamhet

På Wilhelm Haglunds gymnasium får eleverna en modern industriteknisk utbildning av hög kvalitet som gör dem attraktiva på arbetsmarknaden. Skolan ska fungera som en långsiktig rekryteringsbas åt Sandvik AB och andra teknikföretag i regionen och arbeta för att öka intresset för tekniska yrken både lokalt och regionalt.

Utbildningen erbjuder behörighet till högre utbildning och ska främja att eleverna efter avslutade studier, både gymnasiala och högre utbildningar, väljer att arbeta på Sandvik eller andra tekniska företag i regionen. Wilhelm Haglunds gymnasium ska även arbeta för att främja mångfald ur alla perspektiv och locka fler att välja tekniska yrken.

GDPR

För närvarande genomförs på Wilhelm Haglunds gymnasium en datakartläggning och inventering av befintliga system och processer som hanterar information om elever och personal. Dessa system och processer kommer att registreras i OneTrust, en plattform för dataskyddshantering. Skolan jobbar också med de insatser som krävs för efterlevnad av lagen.

Hållbar utveckling

Under läsåret 2018/2019 fortsatte vi arbetet med olika projekt på temat hållbar utveckling, en utveckling från hösten 2017 då ett första större projekt genomfördes där eleverna bland annat fördjupade sig i framtidens vardagsteknik, matproduktion och hur vi tar hand om våra sopor.

Två projekt genomfördes under läsåret 2018/2019. I årskurs 1 låg fokus på vad eleverna själva kan göra för att bidra till ett mer hållbart samhälle. Eleverna undersökte till exempel läskdrickande hos ungdomar och matsvinn i skolans matsal och gav sedan olika förslag på hur de skulle kunna få sig själva och sina kompisar att dricka mindre läsk och inte kasta så mycket mat. Projektet i årskurs 2 fokuserade på skolan och vad vi tillsammans kan göra för att bidra till ett mer hållbart samhälle, vilket resulterade i att eleverna byggde en modell av ett framtida Wilhelm Haglunds gymnasium. Det visade sig att vår skola i framtiden kommer att vara självförsörjande sett till elförbrukning, då solceller finns installerade på taket och en mindre vindkraftspark står uppförd i närheten av skolan!

Wilhelm Haglunds gymnasium har fått utmärkelsen Skola för Hållbar utveckling för framgångsrikt arbete med lärande för hållbar utveckling. Det är en utmärkelse för skolor som jobbar med frågor som rör hållbar utveckling och handlar om att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor, att göra barn och ungdomar delaktiga i lärprocessen och förbereda dem för framtiden. Några av de mål som vår skola ska uppfylla för

att få utmärkelsen är att öka elevernas inflytande och utveckla deras självledarskap, jobba ämnesöverskridande inom hållbar utveckling och arbeta forskningsanknutet med pedagogisk utveckling.

Begreppet hållbar utveckling och FN:s globala mål är en viktig del av undervisningen på Wilhelm Haglunds gymnasium, då skolan vill att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling. Under läsåret 2019/2020 avser vi att ta ytterligare steg i den riktningen med nya elevprojekt inspirerade av Sandviks Coromants långsiktiga hållbarhetsarbete ”Green Factory” – grön fabrik.

Vårt kvalitetsarbete

De övergripande målen för Wilhelm Haglunds gymnasium och Gimo Utbildnings AB sätts av styrelsen. Rektor ansvarar för det pedagogiska arbetet på skolan, samt leder arbetet med att utvärdera verksamheten.

Kvalitetsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att systematiskt och metodiskt tydliggöra vad vi gör, varför och vart det leder. Vi mäter hur väl våra gymnasieelever lyckas med utbildningen, till exempel genom att jämföra avgångselevernas betyg med övriga rikets och närliggande gymnasieskolors, samt hur resultaten ser ut över tid. Vi jämför dem som läser yrkesinriktning med dem som läser högskoleförberedande, vi undersöker andelen som når examen och kopplingen mellan nationella prov och betyg och bevakar närvarofrekvensen hos eleverna år efter år.

Hur elever, vårdnadshavare och personal upplever vår verksamhet är en viktig fråga som vi undersöker med hjälp av årliga enkäter och intervjuer till respektive grupp. Enkäterna och intervjuerna rör områden som inflytande, undervisning och inläring, arbetsmiljö, trivsel, säkerhet och företagsanknytning. Skolans styrelse genomför kontinuerligt intervjuer med elever, vårdnadshavare och personal. Eleverna får också chansen att berätta vad de tycker genom elevrådet, som har en egen årsberättelse i kvalitetsrapporten.

I kursutvärderingarna får eleverna bland annat möjlighet att bedöma kvaliteten på undervisningen, lärarnas förmåga att förklara och stötta, innehåll och arbetsformer och lärarnas förmåga att behandla eleverna likvärdigt. De får också uttala sig om den egna arbetsinsatsen. Resultaten av kursutvärderingarna analyseras individuellt av respektive lärare, diskuteras gemensamt av kollegiet och ledningen och återkopplas till eleverna som får chansen att reagera och utveckla sina svar. Kursutvärderingarna är generellt en viktig utgångspunkt när lärarkollegiet arbetar med pedagogisk utveckling och söker hitta lösningar på problem som till exempel rör elevers motivation och prestation.

Ett utvecklingsarbete för att öka måluppfyllelse, förbättra undervisning och kunskapsresultat, närvaro och attityder hos eleverna pågår. Försteläraren leder arbetet med att utveckla det kollegiala lärandet på skolan, bland annat genom systematiska auskultationer, formativ

bedömning, ämnesdiskussioner och diskussioner om vetenskaplig forskning kring pedagogik och inläring och vilken praktisk nytta vi kan ha av de vetenskapliga resultaten i vårt dagliga arbete. Ett område som också kan utvecklas är kollegiets utbyte och samarbete med andra skolor.

Elever

Det totala antalet elever på WHG under hösten 2018 var 73 stycken, varav sju flickor. Den procentuella fördelningen mellan flickor och pojkar var 9,6% flickor och 90,4% pojkar. Under höstterminen 2018 var antalet vuxenstuderande (TES - Teknikerskolan) två stycken.

Majoriteten av eleverna på skolan kommer från Östhammars kommun, cirka 95%. Vi har också elever från Uppsala och Sandviken.

Klass	Kön				Totalt antal	TES
	Flickor		Pojkar			
	Antal	Andel	Antal	Andel		
WH16	1	4%	25	96%	26	2
WH17	3	12,5%	22	87,5%	21	0
WH18	3	11,5%	23	88,5%	26	0

Från årskurs ett har eleverna möjlighet att välja mellan två inriktningar. De kan antingen läsa det yrkesförberedande spåret, kallat paket 1, eller det studieförberedande, paket 2. Hur många som väljer det ena eller andra paketet varierar från år till år, men generellt kan man säga att eleverna fördelar sig ganska jämt mellan inriktningarna, med viss övervikt för det yrkesförberedande spåret. I WH16 läste 54% yrkesförberedande och 46% studieförberedande. I WH17 var fördelningen 57% på yrkesförberedande inriktning och 43% på studieförberedande och i WH18 läste 54% av eleverna yrkesförberedande och 46% studieförberedande.

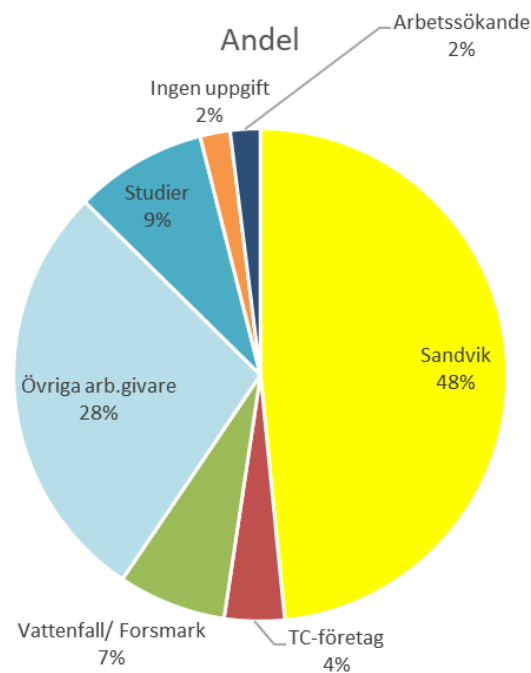
Klass	Paket 1		Paket 2	
	Antal	Andel	Antal	Andel
WH16	14	54%	12	46%
WH17	12	57%	9	43%
WH18	14	54%	12	46%

Ett medvetet arbete för att öka intresset för teknik bland ungdomar och för att öka andelen flickor på skolan pågår sedan flera år tillbaka. I det arbetet ingår bland annat samarbete med grundskolor där eleverna besöker vår skola under en hel dag och får bekanta sig med

verkstaden, samt arrangemang på sommarlovet som riktar sig till elever på högstadiet, ”Teknik för alla”. Wilhelm Haglunds gymnasium deltar också varje år på SciFest, en vetenskapsfestival som arrangeras av Uppsala universitet. Under senare år har barn- och utbildningsförvaltningen i Östhammar anordnat en så kallad ”sambandsvecka” då elever i årskurs åtta får besöka kommunens företag, myndigheter och gymnasieskolor, ett evenemang som WHG självklart är en del av. I vår marknadsföring lyfter vi också fram tjejer och understryker den breda kompetens och de stora möjligheter till eftergymnasiala studier som utbildningen innebär.

Hur attraktiva är våra elever?

Vår förmåga att ge eleverna utbildning som matchar industrins behov syns mycket tydligt genom andelen elever som arbetar på Sandvik Coromant eller andra industriföretag. Den första oktober 2019 hade 252 elever tagit examen vid WHG (en elev har gått ut med samlat betygsdokument). 48 % av dem arbetar idag på Sandvik, 9% studerar vidare, 39 % jobbar för en annan arbetsgivare eller gör militärtjänstgöring och 2 % gör något annat, till exempel reser eller söker jobb. Vad 2% av våra före detta elever gör har vi ingen uppgift om. Siffrorna är baserade på samtliga elever som gått ut Wilhelm Haglunds gymnasium sedan 2010 då den första kullen tog studenten.

Under 2017 togs ett ägardirektiv fram, med avsikt att tydliggöra förväntningarna från ägarna. Ägardirektivet har, tillsammans med övriga styrdokument som Skollagen och Läroplan för gymnasieskolan, lett till ett tydligare målarbete. Fokus har varit att få en mer precis och kvalificerad bild av vilka förmågor en framtida CNC-operatör (Paket 1) behöver för att matcha industriföretagens utveckling. I ägardirektivet finns samma ambition vad gäller Produktionstekniker, examensutgången för Paket 2. I Programrådet pågår ett arbete för att utveckla elevernas anställningsbarhet ytterligare och säkra att elevernas kompetens matchar de behov som industriföretagen kommer att ha i framtiden.

Statistiken från 2010 fram till i år visar alltså tydligt att våra elever, när de tagit examen, är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar och att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare. Siffrorna visar också att en förhållandevis stor

andel väljer att gå vidare till högre studier, som exempelvis utbildningar till civilingenjör, maskiningenjör, förskollärare, informatör, HR-generalist och revisor.

Möt två av våra tidigare elever

Jennifer Simonsson är 25 år och utbildad civilingenjör. Hon gick på Wilhelm Haglunds gymnasium åren 2008 – 2011.

”Ända sedan jag var liten har jag haft ett stort intresse för teknik och när det väl var dags för mig att söka gymnasium så kändes det givet att det skulle vara något tekniskt. Wilhelm Haglunds gymnasium var då nystartat och jag hörde massor om skolan: att den var annorlunda och spännande, där man fick möjlighet att kombinera praktiska och studieförberedande kurser. Det lät väldigt bra tyckte jag och sökte dit. Att jag valde just WHG är jag idag väldigt glad för!

När jag tog studenten 2011 flyttade jag till Eskilstuna för att plugga till civilingenjör inom produkt- och processutveckling på Mälardalens högskola. Det var nog inte förrän då som jag verkligen uppskattade allt det praktiska jag fått göra på gymnasiet, både i skolan och på Sandvik. Det gav mig en förståelse för hur det kan se ut och fungera i verkligheten, vilket jag sedan kunde koppla till väldigt mycket av det jag läste om på högskolan. Att jag dessutom fick möjlighet att komma tillbaka till Sandvik för att sommarjobba varje år var guld värt. Det gav mig inte bara extra pengar, utan även erfarenhet och ett kontaktnät som helt klart gett mig ett försprång ut i arbetslivet.

Efter min civilingenjörsexamen började jag jobba som konsult med uppdrag på ABB i Ludvika. Jag jobbade då som konstruktör, men insåg ganska snabbt att det inte riktigt var min grej och jag sökte mig därför till Sandvik. Där jobbar jag idag som produktionsingenjör och trivs superbra!”

Sara Almgren gick i klassen WH08 och tog studenten 2011. Hon pluggade till civilingenjör i Linköping.

”Sedan januari bor jag i Stockholm och jobbar som managementkonsult på företaget Centigo. När jag hade gått ut WHG flyttade jag till Linköping och pluggade till civilingenjör i Industriell ekonomi på universitetet där. Under utbildningen hann jag med en utbytestermi i Malaysia också.

Efter min civilingenjörsexamen tog jag en "livspaus" där jag fokuserade på att resa och "peppa igång" inför mina kommande år i arbetslivet. Mina framtidsplaner går främst ut på att lyckas bli en bra projektledare som kan hantera stora och komplexa projekt".

Personal

På skolan fanns under läsåret 2018/2019 10,9 pedagogiska heltidstjänster (det totala antal lärare som undervisar på skolan omräknat till heltidstjänster). Det innebar 6,7 elever per heltidstjänst. För Östhammars kommun var den siffran 6,6 och riksgenomsnittet visade 11,9 elever per heltidstjänst.

Antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen motsvarade 6,8 heltidstjänster på skolan, vilket utgjorde 62 % av skolans lärare. I kommunen låg motsvarande siffra på 79,5% och i riket 78,8%. En permanent orsak till att skolan i jämförelse ligger något lägre än kommunen och riket, är att en mindre andel av våra verkstadslärare är högskoleutbildade. I förordningen görs dock undantag för kravet på behörighet hos just yrkeslärare. En annan förklaring är att skolan är liten och kollegiet likaså. Varje lärares behörighet eller icke-behörighet får då mycket stor procentuell inverkan på det sammanlagda resultatet.

Att lyckas rekrytera yrkeslärare, vare sig de är legitimerade eller inte, är ett problem som alla yrkesutbildningar i Sverige kämpar med idag. Bristen på lärare är mycket stor i alla kategorier av yrken och jobbet ligger alltid högt på de listor som bedömer vilka yrken som har bäst framtidsutsikter. Även Wilhelm Haglunds gymnasium märker av problemet med rekrytering av kunniga medarbetare med rätt kompetens när vi letar efter lärare som kan undervisa i verkstadsämnen.

Under läsåret 2018/2019 fanns även följande funktioner på skolan: vd, rektor, biträdande rektor, skoladministratör, IT-support, skolsköterska och kurator. Under höstterminen hade vi en konsulterande SYV och från vårterminen en studievägledare på plats på skolan. Eleverna på WHG har också tillgång till specialpedagog, bibliotekarie, skolläkare, skolpsykolog, företagshälsovård på Sandvik, arbetslivsintegratör och präst.

Verkstadslokaler

Wilhelm Haglunds gymnasium stod färdigt år 2007 och lokalerna upplevs fortfarande som relativt nya och välbehållna. Verkstadslokalerna, där en stor del av den viktiga praktiska utbildningen äger rum, är stora, ljusa och rymliga, nyligen renoverade med nylagt golv och ny väggplåt. Bullernivån är förhållandevis låg och luften är ren och fri från föroreningar.

I verkstaden finns tre CNC-svarvar, varav två med roterande verktyg. Skolan har också köpt in tre treaxliga CNC-fräsar. Tack vare de moderna maskinerna får eleverna bekanta sig med de två största ISO-styrsystemen som finns på marknaden, vilket ger dem en bred kompetens och god förberedelse för praktik och arbete. Med hjälp av fyra supportsvarvar av en något äldre modell kan lärarna undervisa eleverna i den skärande bearbetningens grunder och bygga upp en genuin känsla för hur det är att arbeta i metall. I verkstaden finns också ett rum för automation med två ABB-robotar, samt annan styrteknisk utrustning.

Under läsåret 2018/2019 helrenoverades två av de fyra supportsvarvarna som ett led i en pågående upprustning av hela verkstaden. Under hösten 2019 ska de två kvarvarande supportsvarvarna också renoveras helt och hållet.

Arbetsmiljö och säkerhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska motverka varje form av kränkande särbehandling och genom sina grundläggande värderingar, sin organisation och sina arbetssätt säkerställa varje individs möjlighet att påverka sin situation, samt stimulera ett öppet och fritt utbyte av tankar, åsikter och erfarenheter i lärandeprocessen. Om information eller signaler framkommer om att så inte är fallet, ska åtgärder snarast vidtas för att åtgärda detta. Målet är även att eleverna på WHG ska trivas och vilja rekommendera vår skola till elever på grundskolan. Vidare ska vårdnadshavare uppleva skolan som så bra, att de vill rekommendera den till andra föräldrar.

En bra arbetsmiljö innebär också att ingen ska behöva råka ut för en olycka eller bli sjuk. För att kunna vara med och ta ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet introduceras eleverna i ett tidigt skede av utbildningen till risker och regelverk. På skolan finns en skyddskommitté bestående av sju ledamöter inklusive tre elevskyddsombud som sammanträder fyra gånger per år. Två arbetsmiljöronder hålls per termin. Förbättringsåtgärder ska utföras i enlighet med vad som framkommer vid arbetsmiljöronden. Några av de områden som WHG arbetat med är att utbilda elevskyddsombud, integrera arbetsmiljöarbetet i undervisningen och föra statistik över sjukfrånvaro hos anställda.

ÅR	TILLBUD	OLYCKSFALL	RISK-OBSERVATIONER	FÄRD-OLYCKSFALL
2014	10	1		
2015	8	2	6	2
2016	6	5	3	1
2017/2018	1	5	13	1
2018/2019	1	2	1	

De flesta tillbud och olyckor inträffar på verkstaden och under idrottslektionerna, medan färdolyckorna brukar inträffa på grund av halka. Under läsåret 2018/2019 har 1 tillbud och 2 olycksfall rapporterats, samtliga inträffade på verkstaden, och 1 riskobservation rapporterats. Jämfört med de två senaste läsåren har antalet olycksfall tydligt minskat och antalet tillbud fortsätter att vara få. De rapporterade riskobservationerna har dock minskat markant. Förklaringen är helt enkelt att vi underlåtit att rapportera, vilket inte är i enlighet med de ambitioner om att höja medvetandenivån vad gäller presumtiva risker som ska gälla både personal och elever och här finns ett arbetsområde där kvaliteten tydligt måste höjas.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

En betydande del av utbildningen vid Wilhelm Haglunds industritekniska program sker genom APL, arbetsplatsförlagt lärande. APL ger en möjlighet för eleven att omsätta teori till praktik, skapa förståelse och ge erfarenhet av vuxenlivet, träna färdigheter och förmåga till eget ansvar – allt med hjälp av utbildade handledare på arbetsplatserna.

Under de två första läsåren gör eleverna sammanlagt tolv veckors APL på Sandvik Coromant i Gimo, uppdelat på fyra perioder. Under tredje läsåret erbjuds eleverna att göra sin APL på något av Sandviks företag utomlands. Varje år reser eleverna till länder som Japan, USA, Frankrike, Kina, Australien och Indien för att praktisera på ett bolag och lära känna landet, dess invånare, kultur och inte minst arbetskultur. Elever som läser paket 1 har i årskurs tre även en APL-period på något av Teknikcollege-företagen i regionen.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik på Sandvik Coromant i Gimo 2018/2019 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,80 på en tio-gradig skala, en ökning från 2017 med 3,2 %, vilket får ses som ett gott resultat. De senaste åren har två områden fått lite sämre resultat i enkäterna: sysselsättningen under APL-perioden (8,02 år 2017/2018) och informationen från skolan innan man går ut på APL (8,08 år 2017/2018). Siffrorna från förra året, 2018/2019 visar dock på en tydlig förbättring – 8,55 för sysselsättningen och 8,59 för informationen.

Det är svårt att hitta en tydlig förklaring till varför eleverna var mycket nöjda i den senaste mätningen, då det enligt ansvarig personal på skolan inte gjordes några särskilda förändringar

i förarbetet inför praktikperioderna. Efter diskussioner har vi ändå kommit fram till några möjliga orsaker, utan att veta säkert om just de är anledningen: det ena är att fler elever än vanligt i WH18, som är den klass som tillkommit sedan förra mätningen, har valt den yrkesförberedande inriktningen på utbildningen. Det gör möjligen att fler än vanligt har varit mer uppmärksamma på den information som getts, då de verkligen sett fram emot praktiken på det som de ser som sin framtida arbetsplats. Under praktiken har många av eleverna också fått mycket goda omdömen av sina handledare, vilket ofta avspeglar en positiv attityd från arbetsplatsen som hjälper praktikanten att ta större ansvar, mer avancerade arbetsuppgifter och en känsla av meningsfullhet, något som ofta efterfrågas av våra elever.

Det andra som kan ha påverkat positivt är hur vi från skolan och Sandvik Coromants ledning följde upp den utvärdering av den första APL-perioden som eleverna i WH18 var ute på under veckorna 44 - 46 2018. En överväldigande majoritet var mycket nöjda med praktiken, men några reagerade på eller hamnade i situationer som kändes tveksamma enligt Sandviks och skolans rådande värdegrund och uppförandekod. Glädjande nog reagerade våra elever starkt, även när incidenterna inte rörde dem personligen, utan bara stred mot deras uppfattning om hur man bör bete sig mot varandra.

Från skolans sida agerade vi genom att personligen intervjuar varje elev om vad de upplevt under praktiken och sammanställde ett dokument där alla erfarenheter, positiva som negativa, togs med. Sammanställningen, där elevernas berättelser presenterades anonymt, vidarebefordrades till Sandvik Coromants ledning som sedan agerade på olika plan. Vi kunde alltså visa eleverna att vi tog deras upplevelser på allvar och försökte förbättra villkoren inför vårens APL-period, vilket möjligen har påverkat deras uppfattning ännu mer positivt.

Vissa grundläggande problem med praktik kontra höga förväntningar är nog däremot svåra att komma runt. Våra elever kommer med en relativt liten erfarenhet till en arbetsplats där de anställda ska ta ansvar för och köra dyra och komplicerade maskiner. Att släppa loss våra elever fria att försöka träda in i en fulländad yrkesroll, vore varken rimligt för dem eller för arbetsgivaren.

Kanske just på grund av den omfattande uppföljning vi gjorde efter WH18:s första praktikperiod, så förbättrades värdet på frågorna i enkäten som rör bemötande under praktiken. Under året 2016/2017 svarade en (1) person ja på frågan "Har du under din APL-period känt dig kränkt/nedvärderad?" och sex personer svarade ja på frågan "Har du under din APL-period upplevt att det förekommit nedvärderande/kränkande språk?". I utvärderingen för 2017/2018 hade fyra personer känt sig kränkta eller nedvärderade och fem personer råkat ut för eller åhört nedvärderande eller kränkande språk. I den senaste mätningen från 2018/2019 hade enligt enkäten ingen elev känt sig kränkt eller nedvärderad och endast en (1) svarade att de upplevt kränkande och nedvärderande språk. Våra goda erfarenheter av samarbetet kring frågor om värdegrund och uppförande mellan skolan och Sandvik Coromant, gör att vi strävar efter att utveckla det ännu mer.

När det gäller praktiken utomlands som de flesta eleverna i årskurs tre åker på i början av vårterminen varje år visar utvärderingen från våren 2019 att en stor majoritet var mycket nöjda. Över 80% av eleverna lärde sig något nytt, som till exempel teamwork, mätning för hand, hur en ingenjör arbetar, hur man programmerar i tum och hur man arbetar med begränsade resurser.

I princip alla i klassen var mycket nöjda med informationen inför resan. I enkäten framkom att något som upplevdes som mycket positivt med resan var alla upplevelser och chansen att få lära känna en ny kultur. Många lyfte upp att människorna var trevliga, att praktikplatserna var bra ordnade med skickliga handledare, att boendet var bekvämt och att transporterna fungerade väl. En elev skrev i enkäten att hen fick en ny syn på de kunskaper hen redan har.

Det som eleverna tog upp som mindre bra var att det fortfarande finns praktikplatser där man inte får göra så mycket under arbetsdagen. Vissa saknade att inte få göra ett besök på en skola i landet och några hade det svårt med språket. Några elever nämnde även att informationen om APL-uppgiften som ska lämnas in efteråt var bristfällig.

Slutsatsen efter årets enkätresultat är att arbetet med att se till att eleverna får meningsfulla arbetsuppgifter på sina praktikplatser kommer att fortsätta. Vi på skolan ska också bli bättre på att boka in besök på skolor på plats, samt förtydliga informationen om APL-uppgiften.

Gymnasiearbete

Gymnasiearbetet, en obligatorisk kurs på 100 poäng som ska visa att eleven är redo för yrkeslivet, innebär för eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium ett så kallat ”skarp” projekt på Sandvik AB eller på något av de andra Teknikcollege-företagen i regionen. Beroende på vilken inriktning på utbildningen som eleven valt, kan gymnasiearbetet göras helt och hållet på ett av företagen, eller dels på skolan, dels på ett företag.

Grupper på 2 - 4 elever får i uppdrag att hjälpa till med förbättringar eller hitta lösningar på problem som företaget i fråga verkligen behöver förändra, förbättra eller lösa. Det kan handla om att förbättra produktionen, säkerställa förebyggande underhåll eller göra en tidsbedömning av olika operationer. Som stöd har eleverna både en handledare/projektledare på företaget och en handledare på skolan. Gymnasiearbetet redovisas genom muntliga presentationer och skriftliga rapporter, både på företaget och i skolan.

Ett exempel på uppdrag under 2018/2019 var att WHG-eleverna skulle arbeta fram en gemensam layout för pulstavlorna i produktionen på verktygsfabriken. Avdelningarna på fabriken hade då olika utformning på pulstavlorna vilket inte ansågs helt funktionellt, då man bland annat strävade efter att underlätta jämförelser mellan avdelningar och ha effektivare möten. Frågan som eleverna skulle ge svar på var: Hur skulle en gemensam layout kunna se ut? Elevernas arbetsmetod gick bland annat ut på att göra intervjuer med operatörer och chefer samt göra egna observationer av hur tavlorna fungerade.

Ett annat exempel på uppdrag som eleverna i årskurs tre fått de senaste åren är för GVM3 på Sandvik Coromant där de anställda tyckte att det var svårt att på ett enkelt sätt förklara för exempelvis kunder och gäster vad som egentligen gjordes på avdelningen och man ville få hjälp med att underlätta att följa och förklara processer. Uppdraget löste eleverna genom att visualisera processerna Spotcheck, Testorder, Mätuppdrag och Kalibrering i ett flödesschema, något som uppskattades och genast kom i bruk.

Ytterligare ett uppdrag gick ut på att testa mätosäkerheten på så kallade QD-blad, en av de produkter som tillverkas av Sandvik Coromant i Gimo. Där använde eleverna två olika metoder för att mäta QD-bladen och jämförde sedan resultaten. Det visade sig att mätning med mätmaskin gav ett mycket bättre resultat än den manuella mätningen, vilket gjorde att avdelningen kunde välja en metod som både sparar pengar och tid, samt ger ett säkrare resultat och högre kvalitet på produkterna.

Internationella utbyten

Förutom att eleverna i årskurs 3 åker på utlands-APL, har Wilhelm Haglunds gymnasium ett antal internationella utbyten som pågått i flera år. Till exempel brukar årskurs 2 med mentorer och engelsklärare göra ett besök i Worcester, som ligger en drygt två timmar lång bilresa söder om Manchester i Storbritannien. Under resan besöker vi Tudor Grange Academy, en skola för åldrarna 11 - 18 år, där vi gör en rundtur, är med på lektioner och får tillfälle att träffa elever och lärare. Vistelsen innehåller också olika industribesök som exempelvis Rolls Royce i Derby eller Mazak-fabriken i Worcester. Vi hinner också med några kulturella aktiviteter, som guidning i Worcester Cathedral. På senare år har också National Football Museum i centrala Manchester ingått. Denna resa har hittills gjorts möjlig genom stipendium från Göranssonska Fonden.

Ett annat utbyte sker tidigt på hösten då cirka fem japanska ungdomar och kommunanställda från Kurihara City i Japan besöker oss. De japanska eleverna bor i svenska värdfamiljer, till exempel hos elever eller personal på WHG. Under sina dagar i Gimo får de besöka Sandvik Coromant, Östhammars kommun och Upplandsmuséet och domkyrkan i Uppsala. Vid besöket på WHG presenterar de sin hemstad och sin skola och deltar i några olika lektioner tillsammans med de svenska eleverna. Det brukar också arrangeras olika aktiviteter på skolan, till exempel träning i att rita japanska tecken, kanji. Utbytet med japanska studenterna stannar dock inte med besöket hos oss. Det brukar vara just dessa elevers familjer som sedan tar emot de WHG-elever som gör sin praktik i Japan ett halvår senare.

Ung Företagsamhet (UF)

UF – Ung Företagsamhet – är en organisation som gör det möjligt för ungdomar mellan 16 och 20 år att bedriva företag inom ramen för UF:s regler. På WHG, som är ett av få industriprogram i Sverige som deltar, äger arbetet med ett eget företag huvudsakligen rum under årskurs två och involverar kurser som Produktutveckling 1, Produktionskunskap och Människan i industrin.

UF innebär att eleverna ska organisera sig i små grupper, komma med idéer till produkter som sedan designas, starta själva företaget med allt vad det innebär i form av administration, tillverka själva produkten och sedan marknadsföra och sälja den. I arbetet med företaget ingår också bokföring och till sist avveckling. I maj i årskurs två får eleverna tillfälle att presentera sitt arbete inför en grupp lärare, ett slags ”Draknästet”, där deras produktidéer och affärsplaner granskas och ges respons. Sedan väljs fem produkter ut som ska produceras i verkstaden av eleverna i årskurs tre.

Speciellt för UF-verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium är kravet på våra elever att hela eller delar av produkten ska vara tillverkad i vår verkstad. Exempel på saker som eleverna designat och tillverkat genom åren är salt- och pepparkar, mobilhållare, ljusstakar, urtavlor, skärbrädor, citrusskalare, slevhållare, strumphållare och en hopfällbar mugg! I mars varje år presenteras resultatet av arbetet på UF-mässan. UF-mässan är en slags tävling där eleverna kan vinna pris i olika klasser, som exempelvis ”Årets vara”, ”Årets monter” eller ”Årets UF-företag”. På mässan får eleverna visa upp och försöka sälja sina alster.

Under läsåret har ett omfattande arbete pågått för att förbättra elevernas möjligheter att tillgodogöra sig ännu mer av de kunskaper, färdigheter och förmågor som arbetet med ett eget företag möjliggör. Detta arbete har medfört att även årkurs 3 blir involverade i UF, inte enbart årkurs 2 som hittills. Tillverkningen av produkterna kommer att ske i årkurs 3, där treorna fungerar som en produktionsavdelning till UF-företagen som startas av årkurs 2. En anledning till denna förändring är att eleverna under årskurs 2 inte hinner utveckla de kunskaper och färdigheter som krävs för att tillverka sina egna produkter, då fokus hos eleverna under första UF-året legat på produkten och produktionen av den, trots att företagande är så mycket mer. Ett annat motiv till förändringen har varit att mycket tid gått åt till relativt sett lite arbete, tiden har inte utnyttjats effektivt.

Efter den relativt stora förändringen av upplägget, är förhoppningen dels att eleverna förbättrar sina entreprenöriella förmågor och kunskaper, dels att de hinner få kunskap och förmåga att tillverka sina produkter på ett skickligt sätt. Vi ser också fram emot att vår utbildning får ett jämnare undervisningsflöde.

Elevhälsa

Elevhälsan på skolan består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska, skolläkare, distriktssköterska med medicinsk och psykosocial kompetens, kurator, skolpsykolog och speciallärare/specialpedagog. Skolan arbetar med att stödja eleverna i medicinska, psykosociala och pedagogiska frågor. Elevhälsan arbetar utifrån en helhetssyn som är salutogen och man ser elevens hela nätverk som en resurs. Detta förutsätter ett nära samarbete med eleven och dennes föräldrar, skolpersonal samt externa samarbetspartners som exempelvis grundskolan, socialtjänsten, specialpedagog, polisen, ungdomsmottagningen och andra gymnasieskolor.

Elevhälsoteamet arbetar tillsammans med lärarna och annan personal i skolan med att skapa miljöer som gör det lättare för eleverna att lära, utvecklas och ha en bra hälsa. Alla som arbetar i skolan ska tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa och behov av stöd, men det är ett särskilt ansvar för elevhälsan.

Det är viktigt att lärmiljön främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa, vilket innebär att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar i lärmiljön och förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Varje enskild elev ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Man ska utreda orsaker till inlärningssvårigheter och till ohälsa, man ska bidra med åtgärder och anpassningar för varje enskild elev i behov av särskilt stöd och säkra tidigt upptäckt av avvikelser i tillväxt och hälsa.

Idrott och motion, samt nyttig kost, är viktiga inslag på skolan – allt för att ge eleverna möjligheten att leva ett friskt och innehållsrikt liv. Eleverna har någon slags fysisk aktivitet på schemat två till tre gånger i veckan, en gång i veckan tillsammans med skolans personal, samt ett antal friluftsdagar av varierande karaktär under året. Färsk frukt finns alltid tillgänglig för eleverna, samt en vattenautomat med både kolsyrat och vanligt vatten.

Under vårterminen 2019 delades skolans samtliga elever in i små grupper och hade föreläsningar och workshops tillsammans med skolsköterskan. De ämnen som diskuterades var bland andra våld i nära relationer, sex och samtycke och psykisk ohälsa. Under samma period påbörjades också arbetet med att använda journalsystemet PMO. I PMO samlar vi all dokumentation från elevhälsans alla olika insatser. Man får snabbt en överblick över alla aktuella ärenden och vilka insatser som gjorts i varje enskilt ärende. Alla som dokumenterar i PMO har en egen behörighet vilket garanterar hög säkerhet och sekretess.

Likabehandlingsplan

På skolan finns en grupp som arbetar fram likabehandlingsplanen som ligger till grund för läsårets förebyggande aktiviteter. All personal och alla elever bidrar på olika sätt till att likabehandlingsplanen blir representativ för hela skolans verksamhet. På skolan har man nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. På skolan tillämpas drogtester slumpmässigt och vid misstanke. Företagets hälsovård kopplas in när det gäller drogtestning och deras rutiner gäller vid eventuellt positivt utslag.

Från och med 1 januari 2017 har diskrimineringslagen utvidgats. Skolor ska nu bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Nytt i lagen är också anvisningar för hur arbetet ska genomföras, vilket resulterade i att elevrådet under läsåret 2018/2019 var med och formulerade frågorna till likabehandlingsenkäten. Den senaste likabehandlingsplanen finns att läsa på vår hemsida, whgy.se.

SYV – studie-och yrkesvägledning

Till skolan är en extern studie- och yrkesvägledare knuten, som eleverna kan träffa individuellt efter överenskommelse. SYV:en besöker skolan någon gång per månad. I början av gymnasieutbildningen ordnas enskilda samtal med alla elever i årskurs 1 där en kartläggning av elevens framtidsplaner görs. Dessutom ansvarar SYV:en för information till eleverna i alla årskurser samt deras vårdnadshavare, vilken främst förmedlas vid föräldramöten. Det görs även besök i klasserna under skoltid. För eleverna i årskurs 3 arrangeras individuella möten inför eventuell ansökan till högskola/universitet.

Eleverna uttrycker en stor belåtenhet med det studie- och yrkesvägledande arbete som bedrivs. Det är många som är intresserade av vägledning, både när det gäller frågor om gymnasietiden och om eftergymnasiala studier och olika arbetsmöjligheter. Intresset för de olika studiebesöken som vi gör på bland annat Uppsala universitet och Gävle Högskola brukar också vara stort. I december 2018 anställdes en ny skoladministratör med SYV-kompetens som under vårterminen 2019 utförde vissa studievägledaruppgifter. Från och med hösten 2019 kommer skoladministratören vara ansvarig för all SYV-verksamhet på skolan och finnas tillgänglig för eleverna på plats.

Elevnärvaro

Siffrorna för närvaron bland eleverna från 2014 och fram till läsåret 2018/2019 har visat på en tydlig, positiv trend: 2014 låg närvaronivån på 85%, 2015/2016 hade den ökat till 87,2% och siffrorna för läsåret 2016/2017 visade en nivå på 89,7%. Under läsåret 2017/2018 nådde närvaron upp till 90,4%! Något överraskande bröts den positiva trenden med siffrorna för 2018/2019 – plötsligt hade närvaron sjunkit till 88,8%, en i och för sig liten, men ändå reell sänkning. För oss som arbetar på skolan togs resultatet emot med viss förvåning, då vi har känslan av att det genomgripande arbetet med att öka närvaron gett resultat på flera plan.

Närvaro				
2014	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
85%	87,2%	89,7%	90,4%	88,8%

Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att nå en närvaronivå på minst 95%. De senaste årens utveckling har tydligt gått åt rätt håll, och toleransen för frånvaro har tydligt minskat hos de allra flesta av eleverna och bland personalen. Ändå är både den anmälda och den oanmälda frånvaron för hög enligt vårt 95%-mål.

Höstterminen 2016 införde skolan regeln att det är obligatoriskt för alla elever som är frånvarande att varje morgon ringa och prata med sin mentor, förutom att göra en anmälan till skolans digitala närvarosystem. Förhoppningen var att en personlig kontakt med mentorn skulle minska risken för skolk, alltså minska den ogiltiga frånvaron. Den allmänna uppfattningen i kollegiet är att åtgärden har påverkat närvaron positivt och rutinen med att eleven ska ringa kommer att fortsätta, då den anses främja mentorernas överblick, samt gynna

kontakten mellan mentor och mentorselever. Förutom rutinen med telefonsamtal, kopplas alltid skolsköterskan in om en elev har upprepad frånvaro.

Trots ett systematiskt arbete för att minska frånvaron och en uppfattning på skolan om att våra elever idag skolkar mindre, så sjönk alltså den totala närvaron för läsåret 2018/2019 jämfört med tidigare. Vid en närmare granskning av närvarostatistiken kan man göra följande reflektioner: de siffror vi utgår från omfattar både den anmälda och den oanmälda frånvaron. Om vi bara ser till oanmäld frånvaro 2018/2019 ligger närvaron på 98,7%, en betydligt bättre siffra. Problemet med att göra en sådan uppdelning är dock att all anmäld frånvaro inte är en giltig sådan. När eleven fyller 18 år kan han eller hon själv anmäla sig frånvarande, utan att ange orsak. En anmäld frånvaro kan alltså betyda influensa eller tandläkarbesök, men också skolk. På grund av den osäkerheten känns det mer relevant att redovisa all frånvaro, trots att en stor del av den anmälda frånvaron mycket väl kan vara motiverad.

Frånvaron är också mycket ojämnt fördelad bland eleverna, då några få elever står för en oproportionellt stor andel av frånvaron. Om man till exempel tar ut två elever ur varje klass som är borta ganska mycket, så höjs den totala närvaroprocenten betydligt. Det faktum att Wilhelm Haglunds gymnasium är en förhållandevis liten skola med få elever gör naturligtvis också att varje elev påverkar statistiken mer än en elev på en större skola. Att några få elever har en förhållandevis hög frånvaronivå är naturligtvis inget litet problem, men de insatser som krävs är av ett annat slag än om skolan skulle ha ett generellt, större problem.

Arbetet med att nå 95% närvaro kommer att fortsätta, med riktade individuella insatser för de som behöver det mest och med metoder som gäller den generella närvaron för alla. Vi tampas fortfarande med att elever inte antar erbjudandet om att läsa utökade kurser, varken i verkstadsämnen eller kurser som ger möjlighet till utökad behörighet, vilket gör att de får mer individuell studietid, det vill säga "håltime" i schemat, istället för schemalagd undervisning. För vissa elever blir ansvaret för självständiga studier på egen hand för stort, vilket gör att de avviker från skolan. Här gör mentorerna idag en insats genom att diskutera med sina elever utifrån den individuella studieplanen och det befintliga schemat, för att skapa en så gynnsam inlärningssituation som möjligt.

Elevrådets berättelse

Elevrådet på WHG består av tio representanter från årkurserna 1, 2 och 3 som träffas var tredje vecka. Elevrådet ansvarar bland annat för dekorationer, uppträdanden och underhållning vid skolavslutningarna till jul och sommar, samt vid studenten. I elevrådet diskuteras också frågor som medlemmarna fått i uppdrag av sina klasskamrater att lyfta eller problem som uppmärksammas av elevrådet självt. Det kan till exempel vara frågor som rör schemat, trivsel eller förslag till aktiviteter på friluftsdagar. Under höstterminen 2018 delades ordförandeskapet mellan Erika Andersson och Elin Bennbom från WH17 och under vårterminen 2019 fortsatte Elin som ensam ordförande. Från elevrådets sida framfördes önskemål om en förbättrad kommunikation mellan oss själva och skolans ledning, till exempel när det gäller planering av aktiviteter.

Höstterminen 2018

Terminen började med att elevrådet presenterade sig för den nya ettan (WH18) och informerade om vad vi gör, vilka vi är och bad dem ställa upp och engagera sig i elevrådet. Bland de förändringar som elevrådet medverkade till var att få skolan att köpa in nya pingisracketar till klasserna. Under några möten deltog också någon av WHG:s lärare, vilket var uppskattat från båda håll. Pepparkakshustävlingen på julavslutningen blev en succé, mycket populärt bland både elever och lärare, där elever från de olika klasserna blandades och fick bygga sina fantasifulla skapelser av pepparkaka.

Vårterminen 2019

Arbetet med att omforma likabehandlingsenkäten tog mycket tid för elevrådet, där frågorna omformulerades och minskade i antal. Friluftsdagen i Kungsberget var ett annat stort projekt som genomfördes. Omkring 40 elever åkte skidor, medan resten vandrade runt Gimodammen och grillade korv. Elevrådet har också deltagit i möten med Bruksgymnasiets kökspersonal och bland annat diskuterat hur matsvinnet ska minskas och hur maten ska kunna bli godare. Till studenten skrevs ett tal som hölls av ordförande och sekreterare och vi delade också ut rosor till alla studenter. På skolavslutningen blev det hamburgergrillning och mingel, mycket uppskattat av elever och personal.

Kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2018 var på riksnivå 13,5 poäng, en ökning jämfört med 2017 års 13,4 och 2016 års 13,3. För Teknikprogrammet var siffrorna 14,4 (2018), 14,2 (2017) och 14,1 (2016).

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2018 på 14,0 poäng, år 2017 på 13,1, 2016 var genomsnittspoängen 15,0 poäng och 2015 var den 14,5. Siffrorna visar en svag uppgång jämfört med året innan, men över åren har inga större förändringar skett. Siffrorna för 2019 års avgångsklass är inte officiellt tillgängliga ännu.

När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen på det kommunala Bruksgymnasiet 12,7 poäng år 2018, en tillbakagång till 2015 års nivå. Avgångseleverna på kommunala Forsmarks skola nådde en genomsnittspoäng på 15,6 år 2018, en kraftig förbättring från tidigare år. På Forsmarks skola läser eleverna teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet, båda högskoleförberedande.

Kunskapsresultat kommunen utifrån gymnasieexamen (2500 poäng)				
	2015	2016	2017	2018
Bruksgymnasiets yrkesprogram	12,8	13,2	13,1	12,7
WHG	14,5	15,0	13,1	14,0
Forsmarks skola	15,0	14,0	14,0	15,6

Eleverna på Wilhelm Haglunds har möjlighet att från årskurs ett välja mellan två inriktningar: paket 1 (yrkesförberedande) och paket 2 (studieförberedande). Resultatmässigt ligger paket 2-eleverna på en högre nivå än paket 1-eleverna.

Kunskapsresultat WHG*					
	2015 (WH12)	2016 (WH13)	2017 (WH14)	2018 (WH15)	2019 (WH16)
Paket 1	12,84	13,56	12,75	13,50	12,88
Paket 2	14,91	14,73	14,02	15,25	14,22

*) Baserat på elevernas samtliga kurser

Det är generellt svårt att urskilja några tydliga tendenser kring kunskapsresultaten när elevernas samtliga kurser räknas samman, det vill säga när uträkningen baseras på mer än 2 500 poäng. Eleverna som läser paket 1 växlar mellan något lägre och något resultat vartannat år. Trenden att betygsnivån sjönk för paket 2-eleverna bröts av 2018 års resultat och även resultatet för 2019 innebar en viss upphämtning jämfört med 2017.

Närapå 100% av eleverna på WHG tar studentexamen. Det goda examensresultatet beror till stor del på den flexibilitet varmed undervisning och individuell anpassning och individuellt stöd bedrivs. För de elever som ligger i farozonen finns alltid en mängd alternativa lösningar, som mindre studiegrupper, förlängning av kurser, stöd av specialpedagog och extrastöd av undervisande lärare.

Analys av kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2018 var på riksnivå 13,5 poäng. För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2018 på 14,0. Vårt resultat förra året låg alltså en bit över rikets.

Varken när man tittar på WHG:s resultat utifrån 2 500 poäng eller 3 400 poäng går det att se någon särskilt tydlig trend. Nivåerna varierar från år till år, några års nedgång bryts oftast av ett bättre resultat och ett högre resultat avlöses av ett lägre. Sett till kommunen brukar vi ligga på en något högre nivå än Bruksgymnasiets yrkesprogram och på en något lägre än Forsmarks skolas nivå. Utbildningen på vår skola både attraherar elever som vill gå industriprogrammet och börja jobba direkt efter gymnasiet och elever som vill satsa på eftergymnasiala tekniska högskoleutbildningar för att exempelvis bli civilingenjörer. Blandningen av elever är troligen en förklaring till varför vi oftast ligger mellan kommunens yrkesprogram och Forsmarks skola vad gäller kunskapsresultat.

Vad är det då som gör att vi inte ligger högre poängmässigt än vi gör idag? En faktor som påverkar är givetvis att en majoritet av våra elever läser betydligt fler poäng än de gängse 2 500 och att vår examensutgång därvidlag mer liknar Teknikprogrammets än Industritekniska programmets. Att läsa fler kurser under samma tid ökar givetvis belastningen på den enskilda eleven och gör det svårare att fokusera lika mycket på varje enskild kurs. Detta är en förklaring som många lärare på Wilhelm Haglunds gymnasium vittnar om.

Den ojämna könsfördelningen av skolans elever har med stor sannolikhet betydelse för inställningen till studier och därmed för kunskapsresultat. Såväl nationellt som internationellt lyckas flickor generellt bättre i skolan. De arbetar hårdare, har högre betyg och utbildar sig längre. Fenomenet där pojkdominerade miljöer resulterar i en syn på skolarbete och höga betyg som något negativt och icke statushöjande, är väl känt. Att så få flickor läser på Wilhelm Haglunds gymnasium, vanligtvis två till fyra stycken i varje klass, påverkar sannolikt kunskapsresultaten negativt. Förutom att de individuella prestationerna inte blir lika höga och att medelbetygen följaktligen sjunker, frodas lättare vad som brukar kallas en ”anti-pluggmentalitet” – en attityd som innebär att det inte ger hög status att läsa läxor och satsa på höga betyg, och som har en benägenhet att utvecklas i pojkdominerade skolmiljöer där eleverna har en bakgrund där eftergymnasiala studier är sällsynta. Dessa värderingar tillåts då dominera på ett sätt som skulle vara svårt i en mer könsheterogen klassrumsmiljö.

Ytterligare en orsak är att vår skola inte tar in mer än en klass per år, max 32 elever, och vår betygsstatistik bygger alltid på förhållandevis få individer där varje enskild person får stor betydelse för resultatet. Samtidigt kan man ana att det låga antalet elever också är en del i förklaringen till att vi inte ligger lägre. Färre elever per undervisande lärare ger mer tid för individuellt stöd och anpassning både för elever med behov av extra stöd och för elever som har ambitionen att nå långt inom sina ämnen kunskaps- och betygsmässigt, vilket är en möjlighet som personalen på Wilhelm Haglunds gymnasium i stor utsträckning utnyttjar.

Just lärarnas tillgänglighet är något som eleverna själva ofta nämner när de ska berätta om skolans verksamhet. Då lärarna finns på plats i skolan från tidig morgon till sen eftermiddag och kontinuerligt uppmuntrar eleverna att ta kontakt för råd, stöd och hjälp även utanför lektionstid, skapas ofta en nära relation mellan lärarkollegiet och eleverna.

Kunskapsutvecklingen gynnas, den formativa responsen blir lättare att tillgodose och risken för att elever i behov av mycket stöd glöms bort minskar, menar lärarna. Här spelar också den

betydande mängd extraundervisning som bedrivs av i princip alla lärare en viktig roll, just för att säkra att alla elever klarar minst E i de obligatoriska kurserna och även om det kräver förlängda kurser och undervisning i liten grupp utanför ordinarie lektionstillfällen.

En annan förklaring till varför WHG har goda kunskapsresultat jämfört med många yrkesprogram, kan vara att vår skola och utbildning har en mycket tydlig koppling till elevernas framtida arbetsgivare och många kommer från familjer där en eller flera redan jobbar på Sandvik och på så sätt har gett eleverna en inblick i och en positiv bild av det yrke och de arbetsplatser de utbildar sig för. Om man däremot får uppfattningen att höga betyg inte har någon större betydelse för hur stora möjligheter man har att få arbete där, påverkar det givetvis motivationen att satsa på högre betyg.

Om man flyttar fokus till den enskilde eleven, så spelar självklart den egna ambitionsnivån en viktig roll. För många av eleverna är till exempel steget till att skaffa sig allmän högskolebehörighet eller särskild högskolebehörighet alltför stort. Istället för att läsa fler utökade kurser, som även om de inte resulterar i särskild behörighet är ett stort steg på vägen mot den, nöjer de sig med minsta antal kurser för allmän högskolebehörighet. En utökad kurs som inte genast resulterar i en behörighet, utan endast är ett steg i rätt riktning, ratas alltså.

Om man jämför avgångsklassen WH16 med den året innan, WH15, kan man se en stor skillnad just när det gäller utökandet av kurser. I genomsnitt har avgångsklassen för våren 2019 (WH16) läst 2880 poäng, medan avgångsklassen våren 2018 hade ett genomsnitt på 3250 poäng. Antalet elever som läser högskolebehörighetskurser hade minskat med 31%. Dessutom läste inga elever under våren 2019 kurser motsvarande 3400 poäng eller mer. Året innan läste 42% av eleverna 3400 poäng eller mer.

I en enkät som besvarades av samtliga 26 elever i WH16 svarade åtta elever att anledningen till att man utökade var att kunna studera vidare antingen direkt efter gymnasiet eller senare. Sju elever svarade att man gjorde det för att få mer kunskaper och nio elever svarade att de utökade för att få extra poäng. Alla elever utom tre ansåg att informationen om kurserna hade varit bra. En elev påpekade att hen bara hade fått reda på om utökningar på sitt utvecklingssamtal. En annan elev tog upp att hen inte hade fått reda på vad som krävdes för de olika behörigheterna till högskolan och universitetet.

På frågan om hur stödet från skolan har varit inför valet av utökade kurser, tyckte alla utom två att de hade fått bra stöd, många nämnde sin mentor. En elev hade velat att skolan ”pushat” mer att välja utökade kurser. Alla elever var nöjda med utbudet av kurser, men några elever hade önskat att man kunde välja matematik 5, biologi samt kurser om ekonomi och liknande.

Fyra elever svarade att det har varit mycket studier (”plugg”), men att det har fungerat bra med utökade kurser. Nio elever påpekade att utökningarna påverkat deras studiesituation positivt, de sluppit så kallad ”gråtid” (hålthimmar) i schemat. Helhetsintrycket är att utökningar är positivt. I enkäten fanns också frågan om huruvida eleven ångrat sina val av utökade kurser. Där svarade fyra elever ja på den frågan och en elev ”kanske”. Anledningarna till att

man ångrade sig var att kurserna var alldeles för tunga och jobbiga eller att man inte behövde matematik 4 för att studera vidare. Man hade även fått fel information om kursen.

Till sist riktar vi fokus bort från examensklassen WH16 och istället mot kurserna i matematik och fysik i allmänhet. Lärarna som undervisar i dessa ämnen uppfattar att ämneskunskaperna i matematik generellt försämrats med varje ny årskurs, vilket föranlett en slags förberedande matematikkurs för att hantera situationen. Det är framförallt kursen matematik 2c som upplevs som svår för eleverna. Den främsta orsaken tros vara att kursen innehåller mycket ny matematik i förhållande till kursen matematik 1a och att eleverna inte är beredda på de krav kursen ställer på dem. Matematiska institutionen på Wilhelm Haglunds gymnasium har påbörjat ett arbete med metodik riktat mot problemlösning, vilket man hoppas kommer att stärka elevernas kunskaper och progression inom ämnet.

Kurserna i fysik är tunga för många elever, vilket framför allt bedöms bero på att problemlösningsförmågan hos eleverna inte är utvecklad så långt som är önskvärt. Att eleverna läser mer matematik nu än tidigare, innan kursen fysik 1a påbörjas märks. På så sätt läser eleverna kursen matematik 3c parallellt med fysik 1a, vilket har givit eleverna fler verktyg och mer förståelse att använda i fysikkursen. Många av de problem som finns i fysikkurserna delas med matematiken och att låta en och samma lärare följa en grupp elever genom hela gymnasiet ses som positivt. Undervisande lärare kan använda båda kurserna för att hantera problematik och det möjliggör en långsiktig planering för progression som sträcker sig över tre år.

När man frågar eleverna så säger de ofta att de inte har tillräckligt med tid att sätta sig in i matematiken och naturvetenskapen. Detta beror till stor del beroende på att de har fullspäckade scheman och inga eller små möjligheter att söka hjälp av lärare under skoldagar. Det finns också en vanligt förekommande föreställning om ämnena som svåra eller omöjliga ”att plugga in” och att bara elever som har talang kan bli duktiga. Dessa psykologiska hinder tar väldigt mycket tid i anspråk för läraren att hantera och hindrar i viss mån också eleverna från att arbeta med det centrala innehållet och att utveckla kursernas förmågor.

Nationella prov och utfall slutbetyg

Antal elever på skolan som helhet med högre/lägre slutbetyg än resultat på nationella proven.

Ämne	Antal elever	Andel elever med lägre slutbetyg i %	Andel elever med högre slutbetyg i %
Engelska	43	23,3% (Riket 11,8 %)	20,9% (Riket 17,5 %)
Svenska	39	5,1% (Riket 7,9 %)	43,6% (Riket 34,1 %)
Matematik	51	0% (Riket 1,2 %)	29,4% (Riket 26,7%)

Analys av nationella prov och utfall betyg

Störst skillnad mellan slutbetygen för eleverna på WHG och deras resultat på de nationella proven hittar man i kurserna i engelska och svenska. Diskrepansen mellan WHG och riket är störst när det gäller elever som fått högre betyg i svenska än betyget på nationella provet och när det gäller elever som fått lägre betyg i engelska än resultatet de fick på nationella provet.

I kurserna Engelska 5 och Engelska 6 har vissa elever med F på nationella proven ändå fått ett E i kursbetyg då de har visat sina kunskaper vid tidigare tillfälle i kursen. Vissa som har fått E på nationella proven har ändå fått F i kursbetyg då de exempelvis fått F på skrivdelen och inte heller har klarat nivån av skrivande tidigare i kursen. Flera av dem har heller inte lämnat in tillräckligt med uppgifter för att utgöra ett betygsunderlag. Några elever har fått ett betygssteg högre eller lägre i kursbetyg jämfört med nationella proven då helhetsprestationen under kursen tagits i beaktande.

När det gäller Svenska 1 är skillnaden liten, de flesta kursbetyg i ettans stämmer väl överens med elevens resultat på nationella provet. Det stora glappet finner vi i kursen Svenska 3, där en del elever får högre, och i enstaka fall lägre, kursbetyg än de fått på nationella provet. Den främsta förklaringen vad gäller de lägre betygen är att en elev visserligen klarat nationella provet, men helt enkelt inte lämnat in sina uppgifter vilket gör att betygsunderlag saknas. När eleven lämnat in tillräckligt antal uppgifter ändras betyget till något av de godkända betygsstegen.

De högre betygen beror mycket på de relativt precisa regler för vad som ger godkänt eller inte på det skriftliga delprovet i Svenska 3. En elev som inte lyckas redovisa alla använda källor till den promemoria som utgör skrivdelens uppgift på ett korrekt sätt, kan inte få godkänt även om innehåll, struktur och språk anses ligga på godkänd nivå. Bedömaren ska då enligt anvisningarna sätta ett F på en i övrigt kanske välskriven pm. Om eleven i fråga tidigare har visat eller efteråt visar läraren att den behärskar konsten att ange källor på ett korrekt sätt, har eleven nått minst kriterierna för ett E. I princip alla avvikelser mellan resultatet på nationella provet i Svenska 3 och det slutliga kursbetyget kan härröras till ovanstående förklaring.

De nationella proven i svenska prövar heller inte alla förmågor och kunskaper som ska bedömas inför betygssättning och proven testar också muntlig och skriftlig förmåga vid endast ett tillfälle vardera. Ofta har eleverna till exempel redan uppnått minst E i muntligt framträdande långt innan de gör de nationella proven och ett misslyckat nationellt prov kan i så fall inte sänka betyget till ett F, även om resultatet på nationella provet ska tas i särskilt beaktande vid betygssättning. Enligt kursupplägget på WHG har eleverna också långt före nationella provet tränat på och examinerats i de krav som gäller för skriftlig framställning och läraren har skaffat sig en ganska tydlig bild av elevens kunskaps- och prestationsnivå, en på sikt säkrare, rättvisare och mer relevant grund för betygssättning.

I ämnet matematik är det 0 % av eleverna som fått ett lägre slutbetyg än resultatet på de nationella proven. Detta kan till viss del förklaras genom den så kallade ”prepkurs” som finns

i årskurs 1 där cirka 20 timmar läggs ner för att förbereda eleverna inför kursen matematik 1. Kurserna matematik 2 - 4 är det generellt ett mindre antal elever som läser och undervisningen har därmed en större möjlighet att individanpassas och det är lättare att ge extra stöd i undervisningen. Skillnaden mellan andel elever med högre slutbetyg i matematik än det betyg de fick på nationella provet är dessutom marginell.

Betygsfördelning

Fördelning av samtliga satta betyg under läsåret 2018/2019 jämfört med industritekniska programmet – riket (WHG:s siffror inkluderar även ämnena fysik och kemi, vilka egentligen läses inom programmen Teknik och Natur och därför inte ingår i rikets siffror).

Betyg	Antal	Andel i %	Riket i %
A	93	11	5
B	92	11	10
C	236	27	20
D	180	21	22
E	216	25	39
F	39	5	4

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium ligger mycket över rikets. 49% av betygen som sattes på Wilhelm Haglunds gymnasium var C, B eller A. Motsvarande siffra för riket är 35%. F, E eller D utgjorde 51% av de satta betygen på WHG, medan samma siffra för riket var 65%. Den största skillnaden om man ser till enskilda betyg är att antalet E:n utgjorde 39% av betygen i riket, men bara 25 procent av betygen på WHG.

Analys av betygsfördelning

Vid en första anblick kan skillnaden i betygsfördelning mellan Wilhelm Haglunds gymnasium och de övriga industritekniska programmen i riket te sig anmärkningsvärd, men det finns ett antal påverkansfaktorer som man bör ta i beaktande. WHG är en liten skola med få elever, där varje enskilt betyg får ett stort genomslag procentuellt i statistiken. En hög procentsats motsvarar i de flesta fall inte ett stort antal betyg. Att skolan inte är så stor gör också att undervisningsgrupperna i många kurser är små, vilket ger varje elev mycket mer tid med läraren, än vid undervisning i stor klass. Även våra så kallade ”prep-veckor”, några dagar under höstlovet och påsklovet då elever som ligger efter med sina studier kan komma ikapp och elever som vill satsa extra kan göra så, påverkar betygsutfallet positivt. Framför allt omvandlas alltid en inte föraktlig mängd F-betyg till E eller högre, då eleverna dels får

möjlighet till mer individuell undervisning just under dessa dagar, dels får chansen att examineras, göra omprov och arbeta klart inlämningsuppgifter.

Man bör också ha i åtanke att Wilhelm Haglunds gymnasium jämförs med andra renodlade industritekniska program i riket. WHG är emellertid ett industritekniskt program där eleverna har möjlighet att läsa in de kurser som motsvarar Teknikprogrammet, cirka 3 400 poäng istället för industritekniska programmets 2 500 poäng, en möjlighet som inte alla, men många elever utnyttjar. Vi är alltså en skola som lockar, mycket förenklat, två kategorier av elever: de som är inriktade på yrket industritekniker och tänker sig ett arbete direkt efter gymnasiet och de som ser sig själva på någon av högskolornas och universitetens tekniska utbildningar i framtiden. Vissa av eleverna i den sist nämnda kategorin drivs av en stark motivation att inte bara klara de högre gymnasiekurserna, utan dessutom få ett bra betyg, ofta för att säkra att de kommer in på den önskade högskoleutbildningen. Skolans litenhet och närhet mellan elever och undervisande lärare möjliggör också ofta för dessa elever att få stöd till att nå långt i sin kunskapsinhämtning och som följd därav nå ett högt betyg.

Vid en närmare analys av betygsresultaten i varje enskild kurs hittar vi olika förklaringsmodeller. Här följer ett urval:

Engelska 5 och 6

I engelska 5 och 6 ser vi generellt en ganska jämn spridning mellan alla betygssteg, ungefär 4 - 5 elever på varje betyg i Engelska 5. Vad gäller A-betyg så är det främst elever med höga förkunskaper som kunnat konvertera dessa till goda resultat. F-betyg gavs ut till elever som inte skickat in nödvändiga betygsgrundande uppgifter, orsaken var sällan avsaknad av kunskaper. Situationen ser ungefär likadan ut i Engelska 6, dock med en högre koncentration av elever på D-C nivå.

I Engelska 7 så var både E- och A-nivån överrepresenterade. Detta beror troligtvis på ett högt engagemang och talang från elever som redan i tidigare kurser arbetat hårt, medan andra var nöjda med att helt enkelt klara kursen, och trots utvecklingspotential beslutade sig för att göra minsta möjliga.

Matematik

Generellt är höga betyg ovanliga inom matematiken. En majoritet av elevernas pendlar mellan E och C och trenden är att de högre betygen alltmer sällan sätts. I kursen Matematik 2c var skillnaden mellan kursbetygen och resultaten på nationella proven mycket stor – cirka 70% av eleverna gick från F på nationella provet till ett E i slutbetyg. Undervisande lärare plockade då ut de sorters uppgifter som eleverna inte hade klarat och tränade på just dessa moment under en vecka. Sedan genomfördes ytterligare ett prov där i princip alla elever lyckades lösa denna form av matematiska problem och eleverna hade därmed uppfyllt kriterierna för betyget E.

Mattelärarna på WHG tycker sig se några grundläggande orsaker till att färre elever når upp till de högre betygens krav: förkunskaperna eleverna har med sig från grundskolan har blivit sämre, till exempel grundläggande räkningstekniska färdigheter. Dessutom har förmågan att analysera, grundligt förstå och koppla samman begrepp, samt förmåga att lösa problem

försvagats. Även resonemang, kommunikation, modellering och problemlösning har många elever svårt med.

CAD och CAD/CAM

I kursen CAD 1 var betygen rätt höga. 27 % fick A, 27% fick B, 19% fick C, 12% fick D och 15% fick E. Historiskt har det oftast sett ut på samma sätt – eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium brukar nå mycket höga betyg i alla verkstadsämnen. Ytterligare ett exempel är att 65% av eleverna som läste CAD/CAM fick betygen C, B eller A.

Ett försök till analys av orsaken har inte gett några säkra svar. En tanke som framförs är att det på grund av de mycket generella kriterierna är något för lätt att nå de högre betygen. En annan tanke är att undervisningen håller så pass hög kvalitet att, i kombination med skolans välutrustade, moderna verkstad, elever lättare lär sig tillräckligt för att uppfylla de högsta betygens kriterier. Att praktiken på Sandvik generellt håller en hög standard, kan också tänkas ha en inverkan.

Ansvarig för verkstadsinstitutionen planerar inför nästa läsår att utöka samarbetet med WHG:s systerskola Göranssonska skolan i Sandviken och eventuellt med ytterligare skolor som erbjuder Industritekniska programmet. Tanken är dels att jämföra hur betygsfördelningen ser ut på dessa skolor, dels att ha en diskussion kring hur man gör bedömningar i relation till betygsriterierna i verkstadsämnen.

Samhällskunskap, Historia och Religionskunskap

Spridningen ser ungefär likadan ut i alla dessa tre ämnen, där tyngdpunkten ofta ligger på betyget E (omkring 40%). Nästan lika många elever brukar uppnå kriterierna för betyget C, medan några enstaka får betyget A. F blir däremot nästan aldrig ett slutbetyg. De F som sätts beror ofta på otillräckligt betygsunderlag, det vill säga att uppgifter inte lämnats in. När uppgifterna väl är klara, blir det i nästan alla fall möjligt för undervisande lärare att sätta ett godkänt betyg. Den klass som lyckas bäst just nu är WH19. Eleverna i den klassen verkar ha bättre förkunskaper och är kanske mer att läsa och skriva. Många svarar ganska utvecklat på frågorna på proven, jämfört med de andra klasserna.

Elevernas kursutvärderingar

Glädjande nog når 2018/2019-års kursutvärderingar över 5,00 på en sexgradig skala vad gäller alla mätta områden. Resultatet visar att eleverna är mest nöjda med lärarnas goda ämneskunskaper, 5,51 av 6,00 möjliga och lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist, också 5,50. Även påståendet ”Läraren lyssnar på mina synpunkter” får ett högt värde – 5,40. 2017/2018 fick lärarnas goda ämneskunskaper 5,29, lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist 5,29 och hur lärarna lyssnar på elevernas synpunkter 5,18 – en tydlig uppgång inom dessa tre områden. Den största förbättringen har skett med påståendet ”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” där året 2017/2018 nådde 4,93 mot senaste årets 5,23.

FRÅGA	2017/2018	2018/2019
Läraren har goda ämneskunskaper	5,29	5,51
Läraren behandlar oss elever rättvist	5,29	5,50
Läraren lyssnar på mina synpunkter	5,18	5,40
Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver	4,93	5,23
De arbetsformer vi har använt i kursen har varit ett stöd för min inläring	5,04	5,20
Kursen är bra planerad	4,84	5,09

Lägst omdömen 2018/2019 fick påståendena ”Kursen är bra planerad” (5,09) och ”De arbetsformer vi har använt i kursen har varit ett stöd för min inläring” (5,20). Även föregående läsår fick planeringen av kurserna ett jämförelsevis lågt betyg av eleverna (4,84).

Analys av kursutvärderingarna

Från läsåret 2017/2018:s resultat kan man, precis som året innan, se att eleverna är nöjda med lärarnas sociala och ämnesmässiga kunskaper, medan de efterlyser förbättringar som gäller själva utövandet av undervisningen, till exempel i form av planering, val av metodik och material.

Sedan något år arbetar lärarkollegiet på WHG gemensamt för att mer systematiskt förbättra den formativa bedömningen och bli skickligare på att tydliggöra förmågor, centralt innehåll och betygsriterier för eleverna. Att påståendet ”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” fått ett så markant högre värde, kan tas till intäkt för att arbetet med formativ respons har haft en positiv effekt

Det finns en ambition att mer systematisk och genomtänkt återkoppla elevernas svar på kursutvärderingarna till dem själva. Med hjälp av gemensamma planerade diskussionsfrågor ska lärarna och annan personal gå ut i klasserna och diskutera utfallen på enkäterna, lyssna till fördjupade svar och därmed kunna samla in ett material för det fortsatta kvalitetsarbetet på skolan, både på individuell och gemensam nivå. Framför allt tidsbrist har hindrat oss från att genomföra det arbetet på ett tillfredsställande sätt ännu, men ambitionen finns absolut kvar.

Det pedagogiska arbetet

Under läsåret 2018/2019 fortsatte de stora ämnesöverskridande samarbetsprojekteten att genomföras. Syftet är bland annat att introducera våra nya elever till det ämnesöverskridande arbetssätt som kommer att bli alltmer vanligt på skolan och att arbeta enligt läroplanens mål om att skolan ska ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang i sin kunskapsutveckling. Vi vill också fördjupa elevernas kunskaper om begreppet hållbar utveckling och FN:s SDG – Sustainable Development Goals, samt arbeta enligt läroplanens

mål om att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling.

SDG-projekten under läsåret 2018 - 2019 var något kortare tidsmässigt än föregående år och alla elever i WH17 och WH18, de klasser som deltog, fick en kortare utbildning i projektarbete. WH18 besökte och intervjuade människor som till exempel arbetar med renhållning och återvinning i kommunen. Vissa genomförde undersökningar av WHG-elevernas läskdrickande och andra aktiviteter kopplade till hållbar utveckling. Sina intervjuer och undersökningar publicerade de på en bloggsida knuten till projektet, där även insändare på temat SDG fanns med.

Även WH17, som genomförde sitt projekt i januari 2019, kom iväg på studiebesök. Varje grupp utgick från ett av FN:s globala mål och intervjuade personer på Sandvik Coromant om arbetet kring hållbar utveckling, jämställdhetsfrågor etc. WH17 publicerade också sina intervjuer på en blogg, men tillverkade även en modell av ett framtida Wilhelm Haglunds gymnasium – ”WHG 2119”. Där bidrog varje grupp med förslag på lösningar på de problem som en framtida skola med verkstad kommer att behöva lösa, sett till energiförsörjning, avfallshantering, matproduktion etc. Efter projektet stod det klart att många elever fördjupat sina kunskaper och fått en tydligare bild av hur Sandvik jobbar och vilken vikt Sandvik lägger vid dessa frågor.

Inom verkstadsinstitutionen har en kontinuerlig diskussion förts kring hur verkstaden ska kunna förbättras och om hur det framtida behovet skulle kunna se ut. Renovering av supportsvanar har avslutats där de två sista nu är klara. Den nya kursen materialkunskap har påbörjats så att eleverna ska få en djupare förståelse för materialets betydelse i bearbetningsprocessen. Fräskurserna genomgår större förändringar i form av nya utbildningsupplägg, övningar och uppgifter. Det äldre upplägget kändes föråldrat och ineffektivt, medan det nya ska hålla en röd tråd genom elevernas tre år. Det har också beslutats att ersätta Styr- och reglerkursen med en kurs om allmän automation för att lättare matcha våra ägares behov med start läsåret 2020 - 2021.

APL-upplägget har ändrats från att vara kortare perioder varje termin till en längre period en gång per läsår från och med höstterminen 2019. Anledningarna är många så som kontinuitet i övrig utbildning på skolan som tidigare fick längre uppehåll. Hur detta faller ut återstår att se, utvärderingar kommer göras noggrant efter varje APL period.

Vårt problem med rekrytering kvarstår. Kompetenta yrkeslärare är extremt svåra att rekrytera och licensierade nästintill omöjligt. Vi har haft ganska stor omsättning på yrkeslärare med personer från industrin som lärs upp till att vara lärare. Ofta besitter dessa personer ovärderlig verkstadskunskap och är på det sättet bra för skolan, men att läras upp till att också vara lärare och mentor är ett digert arbete som dessutom själ tid av de etablerade yrkeslärarna. Under läsåret 2018 - 2019 har vi haft en operatör som på deltid kommer till oss och med hjälp av etablerade yrkeslärare fungerat som stöd i undervisningen i verkstadskurser.

Ett sätt att försöka lösa rekryteringsproblemet på har varit att få en kompetenskartläggning, ett behov vi i programrådet tagit upp med våra ägare. I denna kartläggning kan man läsa om nuvarande och kommande behov av legitimerade medarbetare. Verkstadsinstitutionen har nu ett digert arbete framför sig att försöka tillgodose dessa behov inom ramen av skolans styrdokument. Diskussioner pågår också i programrådet om huruvida vi eventuellt skulle kunna få till en operatörspool/handledarpool som på sikt kan hjälpa till i undervisningen på WHG. Med det menas en grupp Sandviksmedarbetare som ska kunna komma in på skolan kortare perioder och undervisa eller handleda i verkstadsämnen.

Sedan läsåret 2016/2017 träffas lärarkollegiet regelbundet för att diskutera pedagogiska frågor. Temat för varje möte, som leds av försteläraren, bestäms vissa gånger i förväg och andra gånger på plats utifrån de behov som uttrycks av lärarna. Frågor som har diskuterats under dessa möten är till exempel den roll som motivationen spelar för inlärningen och hur vi individanpassar undervisningen efter den enskilda eleven. Vi har också påbörjat ett mer systematiskt arbete med att skapa gemensamma metoder för hur vi på bästa sätt ska ge konstruktiv respons till eleverna, samt hur man på ett säkert och rättvist sätt bedömer kunskaper och prestationer och säkerställer ett underlag för betygssättning.

Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2018 - 2019

Under läsåret 2018/2019 fortsatte arbetet med att utveckla det vi kallar för *självledarskap*. I begreppet *självledarskap* ligger en tanke om att utveckla elevernas egen förmåga till att ta ansvar – för sina studier, sina val och för sina liv. Att ta konsekvenserna av sina egna handlingar innebär ibland misslyckanden och bakslag, men att misslyckas, ha tråkigt och behöva kämpa är naturliga delar av ett vuxenliv. För eleverna blir det deras första steg mot att bli vuxna. Centrala frågor är: Var går gränsen mellan tillrättaliggande och engagemang? Hur lär vi dem att ta eget ansvar? Vilka kvaliteter ska de ha när de går ut om tre år?

Självledarskap bygger också på en god självkänsla. En elev som känner sig trygg och tror på sig själv, kan våga välja det okända och utvecklande, istället för att alltid ta den säkra och välbekanta vägen. Eleven med högre självkänsla jobbar med sina svagheter och vågar misslyckas, tar ansvar, prövar nytt och ställer sig bland annat frågorna: Vem är jag och vem vill jag bli?

Idag är självledarskap som begrepp och innehåll väl integrerat i personalens förhållningssätt gentemot eleverna och i undervisning och mentorskap och utvecklingsarbetet inom detta området måste betraktas som framgångsrikt, om än ej på något sätt avslutat.

Ett ämnesöverskridande arbetssätt som gynnar en helhetssyn på kunskap är också ett område som vi satsade på att arbeta vidare med under läsåret 2018/2019. Ett väl valt och väl motiverat ämnesintegrerat arbetssätt gör att eleverna kan se ett sammanhang i sina studier, tillämpa sin kunskap och kompetens på ett relevant sätt i flera olika sammanhang, ger eleven mer kunskap och skapar på sikt en holistisk kunskapssyn. Att kunna generalisera sina kunskaper till olika

områden gäller heller inte bara innehållet i olika kurser – förmågor som att till exempel kunna skriva bra ska också upplevas som värdefullt genom hela skolgången.

Här får man dra slutsatsen att den främsta vinsten med satsningen har varit den vana vid arbetssättet som eleverna fått. Att arbeta ämnesöverskridande är inte längre främmande för de flesta på skolan. För vissa elever har också de friare förutsättningar som präglat projekten inneburit möjligheter till att släppa loss kreativiteten, själv planera sitt arbete och ta större ansvar för kunskapsinhämtning och arbetsmetod, något som brukar kännas mycket personlighetsutvecklande för de flesta. För en något för stor del av elevgruppen innebar dock projektformen alltför lösa tyglar och medförde att de inte uppfyllde betygskriterier och inte fullföljde sina arbetsuppgifter, utan ägnade tiden åt annat än skolarbete. För de eleverna innebar projektarbetet förlorad tid som hade kunnat utnyttjas till mer styrd undervisning.

Under höstterminen 2018 inledde eleverna i WH18 en undersökning av sin egen personliga påverkan på miljön och tidigt på vårterminen 2019 startade började WH17 undersöka WHG:s och Sandviks energianvändning och planering för en hållbar framtid, båda projekt i arbetet med att utveckla ett förhållningssätt till hållbar utveckling bland elever och personal på skolan. Syftet med projekten, framför allt vad gäller WH18, uppnåddes enligt vår mening i ganska hög grad, det vill säga en ökad medvetenhet hos eleverna kring hur de egna levnadsvanorna påverkar omvärlden utifrån perspektivet hållbar utveckling. Efter projektet stod det också klart att många elever i WH17 fördjupat sina kunskaper och fått en tydligare bild av hur Sandvik jobbar och vilken vikt Sandvik lägger vid dessa frågor. Även andra kunskaper som båda klasserna tillskansat sig, anser vi vara värdefulla. Att till exempel våga intervjua officiella personer som inte är kända för dem tidigare är också en viktig lärdom.

Prioriterade utvecklingsområden på WHG

De utvecklingsområden som ska prioriteras under läsåret 2019/2020 och även på längre sikt, är delvis desamma som tidigare, men några nya har tillkommit. Självledarskap för elever och personal är centralt och avgörande för att vår skola och utbildning ska vara framgångsrik och har under flera år varit ett prioriterat utvecklingsområde. Kollegiet har gemensamt formulerat ett antal beteenden, egenskaper och attityder för att definiera vad vi menar med självledarskap hos eleverna och oss själva:

- Medvetenhet kring sin utbildning och inläring (metakognition).
- Respekt för tid.
- Eleverna tar reda på vad de missat vid frånvaro.
- Planerar för studier, APL och fritid.
- Framförhållning.
- Ställer frågor och ta hjälp.
- Tar ansvar för sina handlingar.
- Medvetenhet om hur ens handlingar påverkar andra.
- Tar ansvar för andra än sig själv – gruppmedvetenhet/aktivt vara delaktig kollektivt.
- Våga stå för sin åsikt/Civilkurage.
- Förmåga att prioritera.
- Tillämpar strategier för problemlösning.

- Självsikt – Studieteknik.
- Kritisk tänkande/ifrågasättande.
- Värdesätter kunskap.

Idag är den allmänna uppfattningen på Wilhelm Haglunds gymnasium att vi kommit långt i vårt arbete och att medvetenheten hos alla i personalen är mycket hög kring detta område. Självlärdskap som begrepp och innehåll finns med i alla diskussioner kring pedagogisk utveckling och genomsyrar både arbetet med enskilda elevers utveckling och mentorsarbetet med våra klasser. Även när vi i kollegiet diskuterar våra egna roller som medarbetare och lärare finns självlärdskapet med som en självklar del. Av det har vi dragit slutsatsen att självlärdskap kanske inte längre behöver ses som ett prioriterat utvecklingsområde, utan snarare som ett numera integrerat förhållningssätt i det dagliga arbetet på skolan. Den höga medvetenheten om och det självklara användandet av självlärdskap medför också en progression i sig.

Ett ämnesöverskridande arbetssätt som gynnar en helhetssyn på kunskap är ett annat område som vi arbetar vidare med under läsåret 2019/2020, främst i form av samarbetsprojekt kring FN:s globala mål kring hållbar utveckling. Ett väl valt och väl motiverat ämnesintegrerat arbetssätt gör att eleverna kan se ett sammanhang i sina studier, tillämpa sin kunskap och kompetens på ett relevant sätt i flera olika sammanhang, ger eleven mer kunskap och skapar på sikt en holistisk kunskapssyn.

Hållbar utveckling kopplat till FN:s globala mål är ett område som vi fortsätter att prioritera. Enligt läroplanens ska eleverna skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och de och vi ska hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling. Från och med i år riktar Sandvik Coromant i Gimo hela sin verksamhet mot hållbar produktion och leverne: *Den gröna fabriken*. Företagets långsiktiga hållbarhetsarbete har givit oss på skolan ett tydligare sammanhang och koppling till industrin med att jobba med hållbar utveckling. Vi har inlett ett pilotprojekt som lägger grunden för *Grön skola* där vi, med läroplanens mål som utgångspunkt, arbetar efter samma metodik som Sandvik Coromant i Gimo i *Den gröna fabriken*.

Till sist har vi formulerat två ”nygamla” mål inom områden som vi anser bör utvecklas på skolan med start under läsåret 2019/2020. Det första handlar om att förbättra responsen till eleverna, en slags formativ bedömning och återkoppling. I centrum står frågan: Hur kan vi för eleverna tydliggöra förväntningar, krav och resultat? Vi granskar ämnesinnehåll, centralt innehåll och betygskriterier i våra kurser, men lyfter också fram betydelsen av självlärdskapstanken i förhållande till utbildningen på det industritekniska programmet, praktiken på arbetsplatser, den framtida yrkesrollen samt självlärdskap i förhållande till att bli en vuxen medborgare i det framtida samhället.

Frågor som vi kommer att behandla rör exempelvis hur man förbättrar informationen inför uppgifter och arbetsmoment och hur man följer upp med respons efter inlämnade uppgifter och genomförda arbetsmoment och prov. Hur gör man till exempel med kurser som sträcker sig över ett år, tre år eller fem dagar? Andra frågor rör responsen efter slutförda kurser, som

varför eleven till slut fick ett visst betyg på kursen och vad eleven kan ta med sig och utveckla till nästa kurs/en ny kurs.

Det andra ”nygamla” målet berör arbetsro. Forskningen säger entydigt att arbetsro är en förutsättning för att elever ska kunna ta till sig kunskap, kunna arbeta under lektioner och få möjligheten att utvecklas. Det gäller särskilt de barn och ungdomar som kämpar med neuropsykiatriska funktionshinder och alltså redan från början har större svårigheter med fokus och koncentration än många andra har. I en dålig, stökig arbetsmiljö ökar också risken för mobbning och otrevligt uppträdande. På Wilhelm Haglunds gymnasium har vi förhållandevis små problem med arbetsron, även om vissa klasser uppvisar mer tendenser till störande beteenden och oseriös inställning till studierna än andra. Det hindrar inte vår ambition att försöka arbeta med gemensamma strategier i förebyggande syfte.

De frågor som vi kommer att koncentrera oss på rör fem områden:

- Studie- och arbetsmetoder

Hur uppfattar eleven målet med det som ska läras in och visas upp? Hur förändrar vi ofruktbara studie- och arbetsmetoder?

- Grundlighet

Hur premierar vi grundlighet/noggrannhet istället för snabbhet/ytlighet?

- Medvetenhet/Hänsyn

Hur påverkar elevens uppförande studiesituationen för sig själv och omgivningen?

- Metakognition

Hur kan eleven utveckla kunskap om sitt eget och andras lärande?

- Social respons

Hur uppfattas elevens beteende av omvärlden? Vilket intryck gör hen på andra människor?

Formativ respons och arbetsro är områden som Wilhelm Haglunds gymnasium givetvis alltid arbetar med att utveckla, men under några år framåt är alltså tanken att vi, precis som har skett med begreppet självledarskap, gemensamt ska öka medvetenheten så mycket att tankesätten och attityderna blir en självklar del av vår vardag och på ett naturligt sätt finns med i vårt förhållningssätt till arbetet på skolan.